

GWEITHGAREDDAU I BLANT CYNRADD

Cynlluniwyd y syniadau hyn er mwyn chwilota'r thema 'Mynegwch eich hun' ar gyfer plant cynradd. Gellir eu haddasu ar gyfer eu defnyddio yn yr ysgol, yr ysgol gartref, gwersi ar-lein neu ddysgu annibynnol.

I wahaniaethu neu ymestyn y cynnwys, cyfeiriwch at ein gweithgareddau ar gyfer grwpiau uwchradd.

Gwelir isod rai pwyntiau addysgu allweddol i'w hystyried a'u trafod gyda'ch plentyn neu grŵp cyn cymryd rhan mewn gweithgareddau 'mynegwch eich hun'.

BETH YW HUNAN-FYNEGIAD A PHAM MAE E' O BWYS?

Mae hunan-fynegiad yn ymwneud â chyfathrebu eich hunaniaeth. Gellir gwneud hyn drwy eiriau, dillad a'ch gwallt, neu drwy ffurfiau celfyddydol fel ysgrifennu, darlunio, cerddoriaeth a dawnns.

Gall hunan-fynegiad dy helpu i arddangos dy wir bersonoliaeth - dy stori, dy feddyliau, teimladau ac emosiynau. Ond fe all hyn ein gwneud ni i deimlo'n fregus felly mae'n bosib y byddi am gymryd un cam ar y tro.

Yn aml, bydd ein teulu, ffrindiau ysgol, cymunedau a chyfryngau cymdeithasol yn dweud sut 'ddylem' ni ymddangos, meddwl, siarad ac ymddwyn. Negeseuon cyson yw'r rhain sy'n dweud beth ddylem ei wneud a phwy ddylem fod a gall hyn ei wneud yn anodd i ni adael ein disgwyliadau i fynd a dangos pwy ydym ni mewn gwirionedd.

MAE HUNAN-FYNEGIANT YN EIN HELPU I DDOD I GYSWLLT Â'N HUNAN

Mae hunan-fynegiad yn ffordd wych o gael gwared ar stres a rhyddhau dy feddwl. Gall hunan-fynegiad dy helpu i edrych ar dy fywyd, gweithredoedd, penderfyniadau, perthnasau, credoau, a dy feddyliau - yn hytrach na'u cadw nhw o dan yr wyneb.

MAE HUNAN FYNEGIAD YN EIN HELPU I GYSYLLTU GYDA' N GILYDD' YN YSTOD YR AMSEROEDD DA A' R RHAI DRWG

Drwy fynegi ein hunain yn ystyrlon, gallwn gyfathrebu, cydweithio ac adeiladu cymuned yn well gyda phobl eraill. Ar adeg o argyfwng, byd d pobl yn dod at ei gilydd i fynegi eu hunain fel unigolion, ac fel grŵp, drwy'r celfyddydau.

Dyma rai enghreifftiau:

- Cadair ar-lein Gareth Malone - yn dod â chantorion sy'n hunan-ynysu ynghyd yn ystod clo mawr Covid-19.
- Clwb Celf Grayson - cyfres o feistr-ddosbarthiadau ar-lein i helpu rhyddhau creadigrwydd yn ystod clo mawr Covid-19.
- Cerddorfa Clo Mawr y BBC - fel rhan o her greadigol deg diwrnod, ymunodd bron i 1,500 aelod o'r cyhoedd â Cherddorfa Clo Mawr y BBC oedd newydd ei ffurfio fel rhan o berfformiad rhithiol anferth.
- Creu Sioeau Cydsafiad Celf - Sefydliad Iechyd y Byd, Creu2030 a grŵp o artistiaid rhyngwladol a gydweithiodd ar broiect i arddangos ffilmiau, cerddoriaeth, barddoniaeth a chelf weledol am bandemig COVID-19.
- Te Rito Toi - defnyddio celf i helpu plant pan fyddan nhw'n dod 'nôl i'r ysgol yn Seland Newydd yn dilyn digwyddiad trawmatig neu sy'n newid bywyd.

SYNIADAU AM WEITHGAREDDAU

Defnyddiwch syniadau, cyfryngau a ffurfiau celf gwahanol er mwyn annog hunan-fynegiad yn eich disgyblion. Hyd yn oed os nad ydyn nhw'n meddwl am eu hunain fel pobl greadigol, mae'n bwysig i greu amgylchedd sydd yn annog disgyblion i chwilota a bod yn chwareus fel y gallant fynegi eu hunain yn rhydd a heb feirniadaeth.

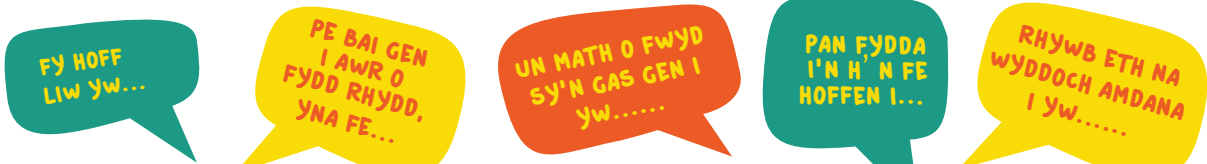
Nid nod hwn yw creu celfyddyd neu berfformiadau gwyh. Y nod yw helpu plant a phobl ifanc i ddod i gyswllt â'u gwir bersonoliaethau a chyda phobl eraill.

Gallech ystyried cyfryngau a ffurfiau celfyddydol gan gynnwys: creu crefftau syml, cerflunio, modeli allan o sothach, creu mygydau, murluniau, gwehyddu, paentio, ffotograffiaeth, ffilm, celf ddigidol, dawns, drama, meim, barddoniaeth a llenyddiaeth, cerddoriaeth, canu, garddio a choginio. Ond mae yna lawer mwy i ddewis ohono.

Dyma rai syniadau y gallwch roi cynnig arny'n nhw gyda'ch grŵp i helpu plant fynegi eu hunain:

AMSER CYLCH

- o Eistedd mewn cylch (neu ar-lein os nad yw plant yn yr un man yn gorfforol), mae pawb yn cymryd tro i rannu rhywbeth gyda'r grŵp. Cynheswch i fyny gyda syniadau syml, fel gofyn i blant rannu eu hoff bethau a'u cas bethau a rhywbeth amdany'n nhw eu hunain. Er enghraifft, gallwch fynd o amgylch y cylch gan ddweud

- o Nesaf, gofynnwch i'r plant yn eich dosbarth i ddychmygu eu bod ar ynys am dwrnod (peidiwch poeni – fe ddaw llong i'ch achub). Cymerwch droeon neu gofynwch am wirfoddolwyr i ateb y cwestiynau canlynol:

Annogir pawb i fod yn gefnogol a thalu sylw pan fydd plant eraill yn rhannu.

CELF

Mae'r holl syniadau hyn ar gyfer ymarferwyr dosbarth heb arbenigedd

Ceisiwch y gweithgaredd syml 'tynnwch eich teimladau' hwn gan dîm Ystafell Gelf Place2Be. Bydd angen papur a rhywbeth i dynnu llun ag e' ar gyfer pob disgybl

Gwylwch y demo: <https://bit.ly/3iJCoMv>

Ar ôl hynny, trafodwch gyda'ch disgyblion sut lwyddon nhw i greu lluniau gwahanol iawn o'r un dasg. Dathlwch yr ymdrech yn hytrach na'r 'celf' gorau.

SYMUDIAD

Meimiwch 'Yn null y gair', er mwyn dysgu i blant sut allwn ni gyfathrebu gyda'n gilydd a mynegi ein hunain heb eiriau.

Dilynwch y cyfarwyddiadau syml hyn:

- o gofynnwch i'ch dosbarth eistedd mewn cylch (neu ar-lein os nad yw plant yn bresennol yn gorfforol yn yr un man)
- o dewiswch un plentyn i dynnu cerdyn o het sydd ag adferf wedi ei ysgrifennu arni (er enghraifft: yn hapus, yn drist, yn ddig, yn llawen, yn ofalus, yn ddidaro, yn araf, yn gyflym, yn wirion, ayyb.)
- o bydd gweddill y plant yn y cylch yn gofyn i'r plentyn meimio gweithred (er enghraifft: cerdded, astudio, chwarae, mynd ar gefn beic, gwyllo'r teledu, bwyta, gwisgo ayyb.) 'yn null y gair'.
- o rhaid i'r plentyn meimio'r gwahanol weithredoedd hyn mewn modd sydd yn adlewyrchu'r adferf a ddewiswyd, er enghraifft: 'cerdded (gweithred a ddewiswyd gan y dosbarth) 'yn ofalus' (adferf a ddewiswyd gan y plentyn). Gwna'r plentyn hyn hyd nes i weddill y dosbarth ddyfalu'r adferf yn gywir.

Trafodwch y defnydd a wneir o symudiad, cerddoriaeth, geiriau a mygydau a ddefnyddir yn y fideo byr hwn gan Fitzrovia Youth In Action: <https://bit.ly/2EMUhfW>

Yna rhowch gynnig ar y gweithgaredd hon:

- o gofynnwch i ddisgyblion ddewis emosiwn (e.e. hapus, trist, rhwystredig, llawen ayyb.) a ffurf gelfyddydol (dawns, canu, meim, ysgrifennu, paentio ayyb.)
- o grwpwch ddisgyblion gan yr emosiwn a ddewiswyd ganddyn nhw (e.e. hapusrwydd)
- o gofynnwch i unigolion ymhob grŵp i fynegi'r teimlad hwnnw yn y ffurf gelfyddydol o'u dewis (er enghraifft, dawn, tristwch, ysgrifennwch am dristwch, gwnewch fwgwd sydd yn dangos tristwch, canwch mewn modd sydd yn dwyn tristwch i gof).
- o os yw'n addas, gofynnwch i blant ymhob grŵp i rannu creadigaethau eu mynegiadau gwahanol gyda gweddill y grŵp

CERDDORIAETH

- o Gwylwch y fideo byr hwn gan Classical MPR gyda'ch grŵp a thrafodwch y ffyrdd gwahanol gall gerddoriaeth newid a sut y byddwn yn teimlo ac yn mynegi ein hunain: <https://bit.ly/2GjLRMW> (Nodyn i'r athro/athrawes: efallai bydd rhai plant yn teimlo trallod gan olygfeydd o'r tegan yn torri ar 2m30s. Bydd y Tegan yn cael ei drwsio'n hwyrach ond byddwch cystal ag ystyried oedran ac anghenion eich grŵp, ac efallai gallwch wrando ar y sain yn lle hynny os yw'n fwy addas).
- o Mae ymchwili yn dangos bod pobl yn teimlo'n fwy cadarnhaol ar ôl canu i gyfeiliant cerddoriaeth, yn hytrach na gwrando ar gerddoriaeth yn unig.

Os yw hi'n ddiogel i wneud hynny, rhowch gynnig ar y gweithgaredd hwn:

- o dewiswch gân o'r rhestr sy'n dilyn (neu un eich hun)
- o dysgwch y geiriau a chanwch hi gyda'ch gilydd (efallai byddai'n well gan rhai plant ymuno mewn drwy glapio, clicio'u bysedd, defnyddio offerynnau taro, meimio neu ddawnsio)
- o annog rhai disgyblion i arwyddo rhai o'r Geiriau /ymadroddion allweddol.

Rhoch gynnig ar y caneuon hyn:

- o 'If you want to sing out, sing out' gan Cat Stevens <https://bit.ly/3iesKBg>
- o 'Express yourself' gan Labrinth <https://bit.ly/3kSm8tS>

YMUNWCH Â PLACE2BE, BAFTA KIDS AC OAK NATIONAL ACADEMY AR GYFER EIN GWASANAETH AM DDIM.

GWASANAETH
AM DDIM

bydd disgyblion ac wynebau cyfarwydd yn trafod thema Mynegwch Eich Hun (ar gael o Chwefror 1). Ewch I <https://bit.ly/3oiQvfj> i gael gwybod mwy.

MYNEGI DRWY'CH GWISG

Gallwch gynnal diwrnod 'MYNEGI DRWY'CH GWISG' (<https://bit.ly/3mliHwR>) ac annog y plant i fynegi eu hunain drwy gyfrwng eu dillad, gwallt ayyb wrth godi arian hanfodol i Place2Be. Gallai disgyblion wisgo eu hoff liwiau neu ddewis ystod o liwiau sydd yn mynegi sut maen nhw'n teimlo. Gall lliw fod yn bersonol iawn a gall olygu pethau gwahanol i wahanol bobl, felly mae hyn yn gyfle gwych i annog hunan-fynegi a dathlu ystod eang o emosiynau.

Rhowch gyfleoedd yn yr ysgol i blant a all fod heb adnoddau adref ar gyfer hyn. Er enghraifft, fe allech roi cyfle iddyn nhw dyrchu ym mlwch gwisg ffansi'r dosbarth.

Yna rhowch gynnig ar y gweithgaredd canlynol:

- holwch y plant am yr hyn maen nhw wedi dewis gwisgo heddiw a pham
- trafodwch sut y gallwn ddefnyddio lliw i helpu gwneud synnwyr o'r hyn a deimlwn, pwy ydym ni a'r byd yr ydym yn byw ynddo

FFYRDD ERAILL O GEFNOGI WYTHNOS IECHYD MEDDWL PLANT

1. Gallwch gynnal diwrnod 'MYNEGI DRWY'CH GWISG' er mwyn codi arian hanfodol ar gyfer iechyd meddwl plant <https://bit.ly/3mliHwR>
2. Gwylwch ein gwasanaeth ar thema **MYNEGWCH EICH HUN**, am ddim, wedi ei greu mewn partneriaeth â BAFTA KIDS ac Oak National Academy (Ar gael o Chwefror 1) bit.ly/3oiQvfj <https://bit.ly/3oiQvfj>
3. Ceisiwch rhai o'n **cynlluniau gwasanaeth** o'n pecyn adnoddau am ddim
4. Lledwch y gair drwy rannu sut y byddwch yn cymryd rhan ar gyfryngau cymdeithasol! Peidiwch anghofio defnyddio **#ChildrensMentalHealthWeek**

GWASANAETH
AM DDIM

